

علی اکبر شکارچی نوازنده و داور پانزدهمین جشنواره موسیقی جوان در گفت وگو با «ایران» از تأثیرگذاری این جشنواره بر جوانان و موسیقی نواحی می گوید

فرستی ارزنده برای نسل جوان موسیقی ایران

سحر طاعتی
روزنامه نگار

جشنواره ملی موسیقی جوان امسال ۱۵ ساله شد. جشنواره ای که از دوره اول تاشم به صورت مداوم برگزار و بعد از یک تعطیلی شش ساله از دوره هفتم تا به امروز به دبیری هومان اسعدی هر ساله باتمرکز برتنکوازی برگزار شده است و البته از دوره نهم بخش موسیقی نواحی نیز به جشنواره اضافه شد و تا به امروز این بخش نقش پررنگی در ایجاد انگیزه بین نسل جوان نسبت به موسیقی اجدادی شان در هر منطقه داشته است. اما یکی از فاکتورهای مهم جشنواره موسیقی جوان حضور استادان بنام موسیقی ایران است که بسیاری از آنها طی دوره اخیر همراه جشنواره بودند. علی اکبر شکارچی نوازنده پیشکسوت کمانچه یکی از همین استادان موسیقی ایران است که از دوره نهم در بخش موسیقی نواحی و اختصاصا کمانچه لرستان حضور پررنگی داشته است. او که یکی از چهره های برجسته موسیقی ایران و موسیقی نواحی است امسال هم در بخش کمانچه لرستان و هم ساز کمانچه در موسیقی دستگاهی به عنوان داور، پانزدهمین جشنواره ملی موسیقی جوان را همراهی کرده است. گفت وگو با این هنرمند و آهنگساز را در خصوص جشنواره موسیقی جوان در ادامه می خوانید:

■ **به نظر شما جشنواره موسیقی جوان تا چه اندازه توانسته نقش تأثیرگذاری در ایجاد انگیزه و استعدادیابی نسل جوان در بخش موسیقی نواحی داشته باشد؟**

آمار این جشنواره هر ساله گواه نقش مهم آن است. همین امسال تعداد قابل توجهی شرکت کننده در بخش نواحی شرکت کردند که خود نشان دهنده شور و شوق جوانان برای حضور در این رخداد مهم موسیقایی است. با وجود تمام محدودیت هایی که کرونا به وجود آورده همه با شوق و ذوق کارشان را ضبط کردند و فرستادند و همین مساله نشان از ایجاد انگیزه ناشی از برگزاری و نقش تأثیرگذار جشنواره است. این اتفاق مهم موسیقایی برای نوازندگان جوان محلی برای سنجش توانایی و تبادل ذوق و فکر و موسیقی است.

■ **موسیقی نواحی دارای گستردگی سازی و آوازی در کل کشور است، چه قدر بواسطه برگزاری جشنواره ملی موسیقی جوان و توجه به این گستردگی بومی، موسیقی نواحی مناطق مختلف معرفی شدند؟**

جشنواره موسیقی جوان باعث شده کسانی هم که در نوازندگی یا خوانندگی حرفه ای نیستند

از موسیقی قوم خودشان و دیگر اقوام باخبر شوند و همگان به اهمیت و پویایی و اثر بخشی و توانایی که در این موسیقی نهفته است واقف شوند. بواسطه جشنواره موسیقی جوان نوازندگان موسیقی دستگاهی برای توسعه کار خودشان از موسیقی نواحی استفاده می کنند و بالعکس خیلی از نوازندگان موسیقی محلی به اهمیت و امکانات بالقوه ای که در موسیقی دستگاهی است، پی برند و هردو دسته بر این مساله واقف شدند که این دو نوع موسیقی هم خانواده هستند و چون این خویشاوندی وجود دارد باعث شده هر دو ژانر موسیقی به اهمیت موسیقی سرزمین خودشان پی ببرند.

به طور کلی موسیقی نواحی به خاطر برگزاری جشنواره موسیقی جوان بیش از هر دوره ای دارای اهمیت شده است هم خود مردم، روستاییان و عشایری که مهاجرت کردند برای خودشان اعتباری پیدا کردند و خودشان و موسیقی شان را باور کردند که گواه این مساله اجراهای درخشان نوازندگان قومی در دوره های مختلف جشنواره موسیقی جوان است.

■ **بر اساس صحبت های شما می توان گفت آن**

جشنواره جوان برتر از جشنواره های دیگر است چرا که بر سمت و سو دادن و حراست از موسیقی اقوام مختلف اثر گذاشته و این باعث شده کسانی که کار موسیقی می کنند از موسیقی قوم خودشان فاصله نگیرند و به آنها بپردازند. معتقدم و به آنها بپردازند. معتقدم که جشنواره موسیقی جوان موهبتی برای این کشور شده و نقش خیلی مهمی داشته است

انتقادی که همیشه مطرح بود مبنی بر عدم توجه نسل جوان به موسیقی اجدادی با تأثیر جشنواره موسیقی جوان رفع شده و این جشنواره باعث شده نسل امروزی به موسیقی گذشتگان خودشان توجه بیشتری

نشان دهند؟

در موسیقی اقوام همیشه اینگونه بوده که موسیقی در خانواده هایی که جریان داشته و دارد به صورت خانوادگی به این کار پرداخته اند و موسیقی به صورت

■ پنجشنبه ۲۰ آبان ۱۴۰۰
■ سال بیست و هفتم
■ شماره ۷۷۷۰

نسل به نسل انتقال یافته و جوانترها جای بزرگترها را گرفته اند اما ویژگی خاصی که جشنواره موسیقی جوان دارد این است که به این نگاه جوان ها و پیر مرد ها و افراد مختلفی رفتند و قومی سمت وسو داده به گونه ای که به بنیان های موسیقی قومی خودشان پی ببرند و باعث عدم ورود آنها به دیگر فضاهای موسیقی شده است. در واقع تأثیر جشنواره موسیقی جوان این بوده که استفاده نابجا از موسیقی قومی خودشان انجام ندهند و نگاه درستی به موسیقی قومی و منطقه ای شان داشته باشند. به نظرم مهم ترین قسمت جشنواره موسیقی جوان حضور داوران متخصص هر قوم و منطقه ای است. متخصصان هر منطقه رپرتوار را براساس داشته های موسیقایی آن منطقه تعیین می کنند و بسته به ویژگی های خاص موسیقی بومی همان قوم، دآوری ها را انجام می دهند.

■ **در طول سال جشنواره مجزایی به اسم جشنواره موسیقی نواحی داریم. جشنواره فجر هم هر ساله بخشی را به موسیقی نواحی اختصاص می دهد اگر بخواهیم قیاسی قائل شویم جشنواره موسیقی جوان چه قدر نقش پررنگ تری نسبت به سایرین در توجه به نسل جوان در موسیقی نواحی دارد؟**

شک نکنید جشنواره موسیقی جوان به خاطر حضور متخصصان هر قوم به عنوان داور و تعیین کننده رپرتوار اجرایی؛ حرفه ای تر، علمی تر، بنیادی تر و قوم گرایانه تر چه در اجرا و چه در قضاوت ها و دآوری ها عمل می کند. من دیگر جشنواره ها را نفی نمی کنم چرا که هر چه در این کشور به موسیقی پرداخته شود؛ این هنر توانایی اش بیشتر خواهد شد و امنیت فرهنگی هنری اش تأمین می شود اما در مجموع نظرم بر این است که جشنواره جوان برتر از جشنواره های دیگر است چرا که بر سمت و سوی دادن و برحراست از موسیقی اقوام مختلف اثر گذاشته و این باعث شده کسانی که کار موسیقی می کنند از موسیقی قوم خودشان فاصله نگیرند و به آنها بپردازند. معتقدم که جشنواره موسیقی جوان موهبتی برای این کشور شده و نقش خیلی مهمی داشته است و بر این باورم که جشنواره موسیقی جوان حتی بر جشنواره موسیقی نواحی هم اثر گذاشته است. درست است که در جشنواره موسیقی نواحی نخبان این سبک از موسیقی حضور دارند و داورانی متخصص آن را دآوری می کنند اما همانند جشنواره موسیقی جوان نیست که موسیقی هر قومی توسط داوران متخصص دآوری شود.

■ **آیا در چندین دوره جشنواره گذشته که شما داور بودید آثاری را دیده اید که بواسطه مرگ راویان شان از بین رفته باشند و به خاطر اجرا در جشنواره نوازندگان منطقه به آن بپردازند و به نوعی کشف و احیا کرده باشند؟**

در موسیقی لرستان بسیاری از جوانان شرکت کننده به دنبال موسیقی هایی رفته اند که خیلی بنیادی در موسیقی قومی خودشان اثر گذاشته و

■ پنجشنبه ۲۰ آبان ۱۴۰۰
■ سال بیست و هفتم
■ شماره ۷۷۷۰

موسیقی بر اساس آن بنیان ها شکل گرفته، در واقع به سراغ پیرزن ها و پیر مرد ها و افراد مختلفی رفتند و آنها را بازسازی و احیا کردند. اما در مجموع چون این فرهنگ شفاهی است و بواسطه مهاجرت و کوچ و مسائل اجتماعی و تحولات اقتصادی دور از انتظار نیست که خیلی از این ترانه ها از بین برود چون هر کدام کارکرد خودش را از دست می دهد به عنوان مثال موسیقی خرمن کوبی با گاو و اسب و قاطر بواسطه جایگزین شدن کامباین؛ کارکردش را از دست داده یا مشک کوبی که زنان انجام می دادند دیگر امروزه معنایی ندارد چرا که دستگاه جایگزین مشک شده است اما من معتقدم که ما باید موسیقی متناسب با تحولات جدید و زندگی جدید خلق کنیم که این خود بسیار حائز اهمیت است.

■ **با توجه به اینکه هر قومی رپرتوار خاص منطقه خودش را دارد؛ دآوری های بخش نواحی به چه صورتی انجام می شود؟**

موسیقی بومی موسیقی است که از دل زندگی مردم بیرون آمده است و شامل موسیقی کار، سوک و سور و عاشقانه و فراق و موسیقی حماسی و... است که گاه براساس اتفاقات طبیعی همچون سیل و زلزله نیز شکل می گیرد.

در موسیقی لرستان درکنار همه این مواردی که گفتم، از شرکت کنندگان رقص های محلی هم می خواهیم و ما هم براساس توانایی و تکنیک آنها را بررسی می کنیم. یک ویژگی که موسیقی محلی دارد «خلاقیت در لحظه» نوازندگان است نوازندگان با ذوق و سلیقه خودشان و تکنیکی که دارند موسیقی ناب را به نمایش می گذارند و ما هم پیرامون اینها قضاوت می کنیم و اینکه چه قدر می توانند قطعاتی که ما مشخص کردیم که همگی بنیان موسیقی نواحی را تشکیل می دهد با ذوق و خلاقیت اجرا کنند که شوند را مجذوب خودشان کنند.

■ **در دوره های گذشته سطح آثار رسیده هر سال نسبت به قبل چگونه بوده چه قدر خلاقیتی که اشاره می کنید بیشتر شده و چه قدر سطح کیفی آثار رشد یا نزول پیدا کرده است؟**

از نظر کمیت؛ آمار امسال خیلی بیشتر از سال های قبل است از نظر کیفیت هر سال بخصوص در قسمت الف و ب رو به درخشندگی و پویایی و جسارت بوده است به نظرم در گروه سنی ج باید یک آسیب شناسی صورت گیرد. به گمانم یکی از دلایل عدم استقبال این رده این است که خیلی ها که توانایی بالایی دارند خودشان را در سطح جشنواره نمی دانند که در رقابت شرکت کنند و شاید به خاطر پذیرفتن شکست در جشنواره شرکت نمی کنند یا جوایز را در شان خودشان نمی بینند. واقعاً این افراد موقعی که سن شان بالا می رود به خاطر گفت وگو ذهنی شان در کارهای جمعی شرکت نمی کنند به همین خاطر درخشندگی در گروه الف و ب بیشتر از گروه ج است.

عکس: ماه، سید، جشنواره جوان

آذین موحد نوازنده و داور پانزدهمین جشنواره موسیقی جوان:

نگاه جشنواره موسیقی جوان اعتلای فرهنگی و فرهنگ سازی است

نداسیجانی
خبرنگار

با گذشت پانزده دوره از جشنواره ملی موسیقی جوان و با گرفتن این رویداد مهم فرهنگی و هنری با حضور و حمایت جدی ۱۰۰ داور که از استادان و پیشکسوتان موسیقی ایران هستند، اما همچنان فراز و نشیب هایی در مسیر این جشنواره بزرگ وجود دارد و برخی از داوران معتقدند برای حفظ و اعتلای این جشنواره باید سازوکارهای جدی تری را دنبال کرد.

آذین موحد دبیر نخستین جشنواره موسیقی جوان درباره رویکرد این جشنواره طی پانزده دوره برگزاری می گوید: «زمانی که دبیری اولین دوره این جشنواره را بر عهده گرفتم دو هدف مهم در نظرم بود که الان هم تا تدبیر دکتر هومان اسعدی سعی شده سیاست گذاری های لاقفل بخش موسیقی کلاسیک متأثر از همین نگرش باشد. بهتر است نظام موسیقی کلاسیک رویکرد آکادمیک را در برین معلمان و جوانان اشاعه بدهد نه آنکه از موسیقی کلاسیک صرفاً به عنوان حربه ای برای یادگیری دیگر سبک ها استفاده کرده و از ابعاد فرهنگی آن فرار کنند. درحال حاضر تمایل اکثر مردم به سمت سبک و سیاق های موسیقی ساده که پول در آن مطرح است گرویده که عیبی هم ندارد، اما نه به قیمت عدم آگاهی از سبک های جدی تر و بسترهای فرهنگی موسیقی. اگر این موضوعات رعایت نشود از نگاه من برگزاری این جشنواره هیچ فایده ای ندارد زیرا توانسته است در تعمیم نگاه زیبایی شناسانه و فرهنگی اثری بگذارد.

■ **جوانان باید تقویت شوند و معلمان و استادان هم توسط این جشنواره تشویق شوند**

او افزود: به اعتقاد من جشنواره موسیقی جوان در حوزه موسیقی کلاسیک و سنتی و اقوام باید

همین رویکرد را دنبال کند و مبتنی بر اصول واقعی هنر و مبتنی بر نقش موسیقی در اعتلای فرهنگی یک جامعه و محور فرهنگ سازی عمل کند تا باعث رشد تعالی آذهان و نگاه مردم شود. از نگاه من وقتی جوانی مبتنی بر اصول صحیح موسیقی، نوازندگی می کند بسیار اهمیت دارد و نشان دهنده مسئولیت پذیری آن جوان است که بی اساس کاری را دنبال نمی کند و تنها در اندیشه درآمدزایی نیست. به همین ترتیب شوندگان هم باید ارزش کار او و تفاوت سبک و سیاق کارش را با کسی که بدون پشتوانه نظری در فرهنگی کاری را انجام می دهد تشخیص دهند. شرکت کنندگان در جشنواره جوان اکثراً به رویکرد نگاه فرهنگی متوصل هستند و از بیوش زیباشناسی برخوردارند. لذا این جوانان باید تقویت شوند و معلمان و استادان هم توسط این جشنواره تشویق شوند تا با این رویکرد، هنر موسیقی را اشاعه دهند تا به اعتلای فرهنگی ملت ایران کمک کند. این نوازنده فلوت اظهار داشت: علاقه مردم به هنر باید موجب شود که افراد به یک وادی جدیدی از تفکر و بینش و تجربه هنری وارد شوند که تنها به دنبال پول و ارانت های هنری و زد و بند و تزویر و ادا نباشند. در جشنواره موسیقی جوان، محوریت با جوانان است که خیلی احترام دارند و حضور استادان که دآوری ها و آموزش جوانان را به عهده دارند، این امید را به وجود آورده که بتوانند با نگاهی درست، موسیقی را به عنوان محوری برای اعتلای فرهنگی به مردم معرفی کنند نه یک محور اقتصادی و گذران اوقات فراغت و طرب.

■ **جشنواره موسیقی جوان نباید به دنبال اهداف سیاسی و اقتصادی باشد**

آذین موحد گفت: اگرچه جشنواره ملی موسیقی جوان توانسته در بین جوانان انگیزه ایجاد کند اما بعد از اتمام هر دوره آن برگزیدگان به حال خود

مهم ترین مسأله این است که جشنواره موسیقی جوان چون ستون هایش بر اساس آموزش بنا شده و در یک فضای غیر سیاسی فعالیت می کند و با توجه به محوریت جشنواره که جوانان است فقط به مفاهیم هنری و به اصول نوازندگی می پردازد و همین، نوعی اتحاد و اتفاق نظر بین داوران ایجاد کرده است

رها می شوند و هیچ حمایتی صورت نمی گیرد. جشنواره موسیقی جوان در این سال ها هیچ پیامد مثبتی برای برگزیدگان نداشته است، حتی با وجود تشکیل شوراهایی به منظور برنامه ریزی برای اینگونه حمایت ها، عملاً هیچ اتفاقی نیفتاده است.

داور پانزدهمین جشنواره موسیقی جوان درخش ساز فلوت اظهار داشت: در مورد جشنواره موسیقی فجر که من هیچگاه در آن شرکت نداشتم، امید آن می رفت که در طی سالیان متمادی بتواند تأثیر بسزایی در بالا بردن سطح آگاهی عمومی از کیفیت موسیقی خوب و سبک های خاص و ناب داشته باشد، اما با مرور زمان به دلیل نبود هدف های فرهنگی و سیاست هایی که به ارتقای سطح سلیقه و آگاهی مردم بینجامد، امید به این جشنواره را از دست دادیم، زیرا جز اهداف سیاسی و اقتصادی هدف دیگری را دنبال نمی کرد و بر این باورم که اگر جشنواره ملی موسیقی جوان هم به همین روال

پیش برود باید کنار گذاشته شود. مسئولان برگزاری این جشنواره لازم است نه تنها به زرق و برق برگزاری جشنواره بپردازند بلکه باید به فکر تعمیم دستاوردهای آن به منظور ارتقای سطح فرهنگ جامعه باشند. چرا برگزیدگان این جشنواره دعوت نمی شوند که طی هماهنگی و حمایت های دولتی پس از ایجاد بسترهای جدی به اجرای کنسرت در شهرستان ها، در پارک ها و در فرهنگسراها بپردازند. به ارائه سخنرانی و کنسرت در مدارس و یا در کانال های تلویزیونی بپردازند که به نوعی به اشاعه سلیقه خوب و فرهنگی کمک کنند. موحد به آینده نوازندگان فلوت امیدوار است و آن را مروه ن تلاش معلمان این ساز و فرهنگ سازی انجمن فلوت ایران دانسته و بسیار خوشحال است که یک نگاه و رویکرد درست هنری و آکادمیک مبتنی بر استانداردها و معیارهای جهانی در بخش ساز فلوت تعریف شده است. اگرچه به گفته او آموختن و آموزش این ساز فراز

و نشیب های زیادی را در ایران تجربه کرده است اما همچنان امیدوار و خرسند از اینکه تلاش هایی بیش از دیگر سالها در این باب صورت گرفته است.

■ **بایداری فرهنگ موسیقی و ایجاد پویایی بین راویان آن**

این پژوهشگر و استاد دانشگاه درخصوص تفاوت جشنواره موسیقی جوان با دیگر جشنواره ها گفت: جشنواره های دیگری را به صورت جدی دنبال نکرده ام و در دآوری آنها بجز در جشنواره های دانشجویی و برخی جشنواره های استانی حضور نداشته ام، اما در مقایسه جشنواره موسیقی نواحی و اقوام به نظر من نقش بسیار مهمی در پایداری فرهنگ موسیقی و ایجاد پویایی بین راویان آن در اقصی نقاط ایران دارد. موسیقی اقوام به دلیل تکثر فرهنگی و قابلیت های بی نظیری که در آن نهفته است باید در قسمت های مختلف ایران و با حمایت های صحیح برگزار شود. من جشنواره موسیقی اقوام را یکی از ملزومات سیاست گذاری فرهنگی می دانم و نه تنها برگزاری جشنواره های آن بلکه ایجاد فرصت هایی برای تدریس برخی سازهای نواحی و با تشکیل انسامل های موسیقی بومی در دانشگاه ها را لازم می دانم. ما باید چنین حمایت هایی را از موسیقی اقوام مان داشته باشیم تا راویان این هنر ها حتی خارج از زیستگاه بومی شان به اشاعه این هنرها احساس تعلق بکنند و درواقع این هنرها تنها در بین اقوام بلکه برای همه ایرانیان زنده بماند و نسل به نسل منتقل شود و توسعه پیدا کند.

■ **ستون های جشنواره جوان بر اساس آموزش بنا شده**

آذین موحد در خصوص آکادمیک بودن جشنواره موسیقی جوان و تأثیر گذاری آن در مراکز آموزشی اظهار کرد: من بر این باورم جشنواره جوان لزوماً تأثیری در فضای هنرستان های موسیقی کشور نداشته و به ندرت شرکت کنندگانی از هنرستان های موسیقی در گروه

الف در جشنواره شرکت کرده اند. اکثر از کلاس های خصوصی هستند. گروه سنی ب و ج هم که در سطح دانشگاه است و شاهد حضور موفق آنها در جشنواره بوده ایم. به نظر من جوان ها با نوجوانانی که تمایل دارند در موسیقی فعالیت جدی داشته باشند باید در اوان نوجوانی با تلاش بسیار و کار جدی این ذهنیت را در خود تقویت کنند و برای مقایسه شدن و آگاه شدن از سطح کار خود در جشنواره ها شرکت داشته باشند. برآستی این مطلب جالب و حائز اهمیت است که چرا به ندرت شرکت کنندگانی از هنرستان ها در گروه سنی الف شرکت دارند و باید دلیل این موضوع بررسی شود و دریابیم چه سیاست هایی لازم است پیاده شود تا در سطوح مختلف نوازندگان در عرصه های ملی شرکت داشته باشند. جشنواره جوان تا به حال فرصت چنین بررسی های آماری را نداشته تا پیرو آمارهایی که به دست می آورد طرح ها و استراتژی های ملی را مطرح کند تا بر اساس آن جامعه هنری و آموزشی ما برنامه ریزی های ملی انجام دهد.

او در پایان درباره حمایت ۱۰۰ داور از این جشنواره که از بزرگان و استادان موسیقی هستند پاسخ داد: فکر می کنم مهم ترین مسأله این است که این جشنواره چون ستون هایش بر اساس آموزش بنا شده و در یک فضای غیر سیاسی فعالیت می کند و با توجه به محوریت جشنواره که موضوع جوانان است نگاه سیاسی در برگزاری آن اعمال نمی شود و حتی المقدرو به مفاهیم هنری و به اصول نوازندگی می پردازد؛ نوعی اتحاد و اتفاق نظر بین داوران ایجاد کرده است و از سوء استفاده ها جلوگیری شده است. ما وظیفه داریم به عنوان متخصصین رشته ها که به دآوری دعوت می شویم معیار سازی بکنیم تا با بالا بردن سطح معیارها و معرفی اصول دقیق نوازندگی در هر رشته باعث تحول در نوازندگی هر ساز شویم.